

שיבת ציון (חלק א)

שיעור מספר 5:

פתיחה: נתחיל את השיעור בהצהרת כורש, תוכנה ומשמעותה.

מומלץ מאוד לחשוב על דרך יצירתית להקראת ההצהרה (זה המקום להפגין דרמטיות ותיאטרליות..). אפשר לקרוא מתוך בריסטול מעוצב בצורת מגילה או נוכל לערוך "הצגה" קצרה, בה נודיע לתלמידים שקבלנו הודעה חשובה בטלפון הנייד שאינה סובלת דיחוי וברצוננו להקריא אותה לתלמידים. ניתן לשלוח תלמיד למנהל (בתאום מראש כמובן) עם ההודעה ש"ידיעה מרעישה" עתידה להתפרסם, או לתאם מראש עם אחד התלמידים שייכנס באיחור לשיעור ויספר לכולם שהתעכב כי בקשו ממנו למסור למורה פתק חשוב וכדו'.. (מניסיון עבר עולה שהתלמידים זוכרים זאת כחוויה לאורך שנים רבות..).

נפנה את תשומת לב התלמידים לעובדה שעברנו תקופה: ניתן לראות זאת בציר הזמן (המלווה אותנו לכל אורך הספר ונמצא בצידם השמאלי של העמודים האי זוגיים בספר). במקרה הצורך, ניתן להיעזר במקרא ציר הזמן שבתחילת הספר, על מנת לוודא באיזו תקופה אנו עוסקים.

פעילות א: לאחר קריאת ההצהרה, נערוך על הלוח השוואה בינה לבין כתובת הגליל:

כותרת: השוואה בין כתובת הגליל להצהרת כורש

הצהרת כורש	כתובת הגליל		
			דמיון
			שוני
		המניע	
		הנמענים	
		התוכן	

הצהרת כורש	כתובת הגליל		
בשתיהן באה לידי ביטוי המדיניות הסובלנית והמכבדת של כורש כלפי העמים שכבש וכלפי דתם ומקדשי אלוהיהם. בשתיהן כורש מצהיר שהוא מעניק לבני העמים השונים רשות לחזור לארצם ולבתיהם, לבנות מחדש את מקדשיהם שחרבו ולעבוד את אלוהיהם.		דמיון	
		שוני	
הקב"ה גרם לכורש לצאת בהצהרה זו.	שיקולים פוליטיים ו/או שיקולים דתיים ותרבותיים (הרחבנו על כך בשיעור הקודם)	המניע	
היהודים שהוגלו לבבל	כל העמים שחיים תחת השלטון הפרסי	הנמענים	
<ul style="list-style-type: none"> היתר לשוב לארץ ישראל על מנת לבנות את בית המקדש צו המורה על היהודים הנשארים בבבל, לצייד את העולים ברכוש 	<ul style="list-style-type: none"> יחס מכבד וסובלני כלפי העמים השונים המתבטא בהשבת רכושם, תיקון בתיהם ושיקום מקדשי אליליהם. יחס מכבד כלפי הדתות והאלים השונים. 	התוכן	

לאחר מילויה של הטבלה, נוכל לדון עם התלמידים בסוגיית גילוי ממצאים ארכיאולוגיים מתקופת התנ"ך: מה משמעות גילוי הממצאים בעבורנו? האם משמעות גילוי הממצאים שונה לגבי אדם המאמין באמיתות התנ"ך למי שאינו?

פעילות ב: עבודה בזוגות: התלמידים יקראו את המידע בעמודים 46 - 47 בספר, יעיינו במפה בעמוד 48, ולאחר מכן יענו על השאלה הבאה:

מדוע רק מיעוט מקרב משפחות הגולים בחר לשוב לארץ ישראל? ציינו 3 סיבות לפחות.

תשובות:

- רבים מהיהודים חששו לעזוב את המוכר והידוע בבבל ולצאת לעבר עתיד לא ידוע.
- רבים חששו מתלאות הדרך הארוכה.
- יתכן כי שמועות על הקשיים בהם נתקלו שבי ציון בהגיעם לארץ, הגיעו לאזניהם של הנשארים בבבל והגבירו את חששם לעלות.
- היו יהודים שהתבססו בבבל מבחינה כלכלית וחששו לאבד את רכושם ומעמדם הגבוה.

פעילות - למידה מרחוק:

פתיחה: על מנת שהנושא הפותח את השיעור - הצהרת כורש, יועבר בצורה חווייתית לתלמיד, מוצעות להלן שתי אפשרויות:

אפשרות א - נשלח לתלמידים הודעה (דרך האתר איתנו או עובדים בלמידה מרחוק) כי מחכה להם הודעה חשובה ביותר בדוא"ל שלהם. ההודעה שתישלח תהיה בזו הלשון:

תלמיד/ה יקר/ה! הצהרה חשובה ביותר מפי המלך הגדול עומדת לצאת בכל רגע!
היכנס/י לקישור הבא והאזן/האזיני!

<https://drive.google.com/file/d/1ATigvk8G0rXUqLjvYZ4-wCC92BlgHZEb/view?usp=sharing>
(זהו קישור להאזנה לספר עזרא, פרק א, בו כתובה הצהרת כורש)

אפשרות ב - נשלח לתלמידים את הקישור לסרטון הבא (לצפייה מדקה 3:23 עד הסוף):

<https://www.youtube.com/watch?v=zStaQrbe2FI&t=28>

לאחר מכן, נשלח לתלמידים את המשימות הבאות:

פעילות א: הסתכלו בציר הזמן (בצד שמאל בעמוד 47) ומצאו את הסמל של התקופה בה נעסוק בשיעור זה. לאחר מכן, עיינו במקרא ציר הזמן שבתחילת הספר (בעמוד 8) וכתבו:

1. מהי שם התקופה בה אנו עוסקים כעת?
2. קראו בעמוד 46 בספר הלימוד וערכו השוואה בין כתובת הגליל, עליה למדנו בשיעור הקודם, לבין הצהרת כורש. התייחסו למרכיבים הבאים:

- א. מי היו הנמענים (כלומר - למי מופנים הדברים הכתובים) בכל אחת מהן.
- ב. מה המניע המוצג בכל אחת מהן.
- ג. מה התוכן המרכזי בכל אחת מהן.

פעילות ב: קראו את המידע בעמודים 46 – 47, עיינו במפה בעמוד 48 וצפו בסרטון הבא:

<https://drive.google.com/file/d/1VDrDwTOI4BT2E-Y1oTpTTP5TC-FfQbHV/view?usp=sharing>

לאור המידע הנ"ל, ציינו 3 סיבות לפחות להישארותם של רוב הגולים בבבל.

סיום: מומלץ מאוד לערוך דיון מסכם עם התלמידים דרך ה"זום" על משמעותה של הצהרת כורש ועל הסיבות להישארותם של רוב הגולים בבבל. דיון זה ישמש כמשוב למורה בנוגע לנושאים שנלמדו בשיעור וכן כרקע לנושאים שיילמדו בשיעור הבא.